

L'ESTANDARDITZACIÓ DE LA DESCRIPCIÓ DELS DOCUMENTS AUDIOVISUALS AL CANADÀ I ALS ESTATS UNITS: MITE O REALITAT?

Gilbert-L. Comeault
Archives provinciales du Manitoba (Canada)

ACRÒNIMS

AACR2:	Anglo-American Cataloguing Rules /Règles de catalogage anglo-américaines, 2e édition
AAQ:	Association des archivistes du Québec
ACA:	Association of Canadian Archivists
AMC:	Archival and Manuscript Control
AMIM:	Archival Moving Image Materials
APPM:	Archives, Personal Papers and Manuscripts
BCA:	Bureau Canadien des Archivistes / Bureau of Canadian Archivists
GIGH:	Graphic Materials: Rules for Describing Original Materials and Historical Collections
CIA:	Conseil International des Archives
CRSHC:	Conseil de recherche en sciences humaines du Canada
ICA:	International Council of Archives
ISAD(G)	Norme générale et internationale de description d=archives / General International Standard Archival Description
MAD:	Manual of Archival Descriptions
MARC:	Catalogue lisible en machine / Machine Readable Cataloguing
MARC AMC:	Machine Readable Cataloguing Archives & Manuscripts Control
OCLC:	Online Computer Library Center
RDDA:	Règles pour la description des documents d=archives
RCCA2:	Règles de catalogage anglo-américaines, 2e éd
RLIN:	Research Libraries Information Network
SAA:	Society of American Archivists Working Group on Standards for Archival Description
SAA WGSAD:	Society of American Archivists Working Group on Standards for Archival Description
UTLAS:	University of Toronto Library Automation Centre
WGSAD:	Working Group on Standards for Archival Description

Ningú no discutirà que la catalogació i la descripció dels documents d'arxiu tenen una importància primordial en els treballs d'arxivística. Alguns diran fins i tot que en constitueixen l'eix vertebrador. Les primeres regles per a la catalogació de manuscrits als Estats Units foren redactades l'any 1888. Després d'examinar les nocions del que constitueix la descripció dels documents arxivístics, Lucianna Duranti ha constatat que el terme en si mateix no ha estat

definit fins als anys 70. En general, hom es limitava a la producció d'inventaris sense fer cap reflexió profunda sobre el treball de descripció. Fins a la dècada següent no aparegué el concepte de descripció, i aquest evolucionà des d'un punt de vista lligat a la producció d'instruments de recerca per arribar a un procés molt ampli caracteritzat per un impressionant conjunt d'activitats.¹ L'elaboració de normes de descripció, per aportar un control intel·lectual més adequat als documents arxivístics de tot tipus, esdevinguts cada cop més voluminosos i complexos, atragué igualment l'atenció dels arxivers canadencs durant els anys 80.²

En el transcurs dels anys següents, arxivers d'ambdós costats de la frontera formaren grups de treball autònoms per establir l'estructura intel·lectual de les normes de descripció. El desenvolupament i l'accessibilitat creixent de les bases de dades, en combinació amb el desplegament de xarxes informatitzades i amb les possibilitats d'intercanvi d'informació a escala interinstitucional que oferia aquesta tecnologia, orientaren l'energia de la professió arxivística nord-americana cap al treball de descripció. Caldrà, però, esperar algunes dècades per poder veure un treball de reflexió respecte a aquest principi de descripció. De moment, la tecnologia informàtica havia eclipsat la normativització de la descripció de documents arxivístics. Fou utilitzant les bases de dades i les xarxes informatitzades que els arxivers s'adonaren de la manca d'uniformitat del treball de descripció i d'una necessitat immediata d'estandarditzar els instruments de recerca.

Malauradament, s'aturaren en aquest punt sense definir les activitats pertinents i específiques del treball de descripció.³ Ni el format *MARC-AMC*,⁴ ni els *Archives, Personal Papers and Manuscripts (APPM)* de Steven Henson,⁵ encara utilitzats als Estats Units, no reflectien un nou pensament veritable sobre el treball de descripció.⁶ Estaven adreçats a dos objectius: d'una banda, facilitar l'accés dels arxius als interessats en la recerca, i de l'altra, descriure tots els suports d'informació, tant si eren documents textuais, fotogràfics, cartogràfics i visuals com si eren sonors, públics o privats.⁷

La primera definició del treball de descripció veié la llum dins el lèxic de la *Society of American Archivist (SAA)* publicat l'any 1974. Preconitza el control intel·lectual dels arxius per a la preparació d'instruments de recerca. La *SAA Working Group of Standards for Archival Description (WGSAD)* criticà aquesta definició l'any 1989 pel fet de ser massa limitada i massa orientada cap a l'obtenció d'un resultat. El grup de treball considerà una nova definició donada per David Gracy II, que afirmava que l'objectiu primordial és establir un control físic, intel·lectual i administratiu sobre els documents d'arxiu. I així seguidament el grup americà aportà la seva pròpia definició. El *WGSAD* precisà que el treball de descripció és el procés d'obtenir, de recollir, d'analitzar i d'organitzar tota la informació que serveix per identificar, guardar, localitzar i interpretar els documents d'una institució, d'un organisme o d'una persona, explicant el context i l'organització dels documents guardats en un dipòsit arxivístic. Un any després, Frederic Miller adoptà una definició igualment orientada cap al procés i el contingut, fent una referència molt explícita sobre l'objectiu del treball de descripció sense esmentar la preparació d'un producte específic: la descripció d'arxiu està lligada al procés d'obtenir, de recollir, d'analitzar, de controlar, d'intercanviar i de donar accés a la informació referent: 1) als orígens, al context i a la provinença; 2) al sistema de classificació; 3) al tipus i al contingut; 4) als lligams entre diferents grups o sèries de documents, i 5) a la manera segons la qual es poden recuperar i emprar.⁸ Anys després, les *Règles pour la description des documents d'archives (RDDA)*, elaborades pel *Bureau Canadien des Archivistes (BCA)*, precisaren més el treball de descripció i el consideraren com una funció fonamental del tractament dels arxius, els productes de la qual són els instruments de recerca de tot tipus que permeten donar als administradors el control físic i intel·lectual sobre els arxius dels quals tenen cura, i, al mateix temps, proporcionen la informació sobre les matèries diverses accessibles a qui es dedica a la recerca.⁹

L'arxivística nord-americana començà a normativitzar les diverses pràctiques descriptives. David Bearman, *Towards National Information Systems for Archives and Manuscript Repositories: the National Information Systems Task Force (NSTF) Papers, 1981-1984*.¹⁰ Els arxivers canadencs i americans perseguiren certs objectius comuns pel que fa a la descripció bibliogràfica. Tanmateix, com aviat es veurà, es comprometeren en plantejaments força diferents i desenvoluparen normes de descripció divergents. Aquestes diferències poden explicar-se en part per la diversitat de cultures presents al Canadà com són la quebequesa i l'americana,¹¹ igual que les de Michael Cook i de Margaret Prochet a la Gran Bretanya que foren examinades al Canadà.¹²

Cal remarcar, de tota manera, que el plantejament de la Gran Bretanya diferí considerablement pel fet de concentrar-se en el desenvolupament d'una normativització dels instruments de recerca a l'interior dels dipòsits arxivístics.¹³

El Conseil de Recherche en Sciences Humaines du Canada (CRSHC) assenyalà l'any 1980, en un informe sobre els arxius canadencs, que era urgent "investigar amb la finalitat d'establir normes per a la descripció, la classificació i el repertori dels documents arxivístics. La manca d'uniformitat en els mètodes de descripció i d'inventari obstaculitza seriosament la creació d'un sistema d'informació nacional."¹⁴

Fou al Quebec on primerament es reconegué la importància d'estandarditzar el mode de presentació dels instruments de recerca. L'Association des Archivistes du Québec (AAQ) creà l'any 1982 un grup de treball per estudiar la qüestió. Els resultats foren publicats l'any 1984 en un document titulat *Les instruments de recherche pour les archives*¹⁵. Aquell mateix any el grup de treball sobre les normes de descripció en arxivística, finançat pel CRSHC, començà un projecte que s'escalonaria en un període de deu anys.

Els membres del grup de treball canadenc foren escollits pel BCA, organització dins la qual eren representades l'Association of Canadian Archivists (ACA) i l'Association des Archivistes du Québec (AAQ). El grup de treball americà funcionava independentment de la SAA, tot i que els seus representants havien estat gairebé tots membres actius de l'associació americana d'arxivers¹⁶. El mínim que es pot dir de l'experiència canadencs és que les RDDA foren el resultat d'un treball d'equip que operava a escala nacional, i d'una concertació intensa, estesa en el si de la comunitat arxivística canadencs i quebequesa. Aquesta experiència donà sens dubte un cert sentit de pertinença als arxivers que hi participaren. Fins a un cert punt, però, fou el resultat d'un consens entre el Canadà anglòfon i el Canadà francòfon. La comunicació de documents per impulsar la fixació de normes generals de descripció arxivística a escala internacional era secundària.¹⁷

La gènesi de la normativització de termes descriptius als Estats Units es remunta al manual de Hensen, *Archives, Personal Papers, and Manuscripts (APPM)*, publicat l'any 1983 i revisat el 1989. Basada en el format USMARC (catàleg llegible a màquina), Archival and Manuscript Control (AMC), aquesta publicació prové de la divisió dels manuscrits de la Biblioteca del Congrés. Es tractava del resultat d'una redacció massa rígida de la segona edició dels *Anglo-American Cataloguing Rules (AACR2)/ Règles de catalogage anglo-américaines (RCCA2)* i responia a la necessitat d'interpretar el capítol 4. Les APPM foren redactades amb la finalitat d'abordar específicament les normes referents a la creació de documents bibliogràfics:

" Se li ha donat un abast tan general com ha estat possible amb la finalitat d'incloure el conjunt de manuscrits tractant fonts d'informació i elements descriptius (tant externs com interns) i donant exemples de descripcions. Una secció tracta de l'exhaustió de les descripcions... des del nivell mínim (primer nivell) fins a un tercer nivell, més detallat, que engloba tots els elements esmentats a les normes."¹⁸

Aquest manual estimulà la utilització de les bases de dades per a la creació d'instruments de recerca informatitzats, com fou el cas a la Gran Bretanya amb l'aparició de la primera edició del *Manual of Archival description (MAD)*, publicat l'any 1986. Publicant l'edició general dels *APPM*, Hensen admeté que ell no proposava principis de descripció, tot i que els principis bibliogràfics descriptius de les *AACR2* haguessin pogut interpretar-se com a mètode de catalogació acceptable als ulls dels arxivers. Aprofitant l'evolució de les bases de dades abordables amb la utilització de les *APPM*, els arxivers americans es preocuparen primerament de difondre les seves creacions culturals a les xarxes d'informació com el *Research Libraries Information Network (RLIN)* i, fins a un cert punt, en el *Online Computer Library Center (OCLC)* i *WLN* per anomenar-ne alguns.

Caldria assenyalar que s'hi afegiren dos altres manuals sobre normes descriptives d'arxius no textuals a l'edició dels *APPM*. Es tracta de la publicació d'Elisabeth W. Betz, comp. *Graphic Materials: Rules for Describing Original Materials and Historical Collections (GICH)*, publicat l'any 1982, i la de Wendy White-Hensen, comp. *Archival Moving Images Materials: A Cataloguing Manual (AMIN)*, publicat el 1988. La qüestió era assegurar el treball de coordinació entre els tres manuals americans, aprofitant-ne els avantatges i eliminant-ne els buits per identificar tots els elements de descripció i assegurar una descripció minimalista però adequada per a cadascun d'ells.¹⁹

Avui en dia Hensen reconeix que dins el context actual d'informatització, les restriccions artificials imposades pels formats *AACR2* i *MARC* portaren les *APPM* al límit del seu potencial.²⁰

Al Canadà, els autors del document *Les normes de description en archivistique: une nécessité*, publicat l'any 1986, insistiren més en el treball realitzat que a tornar a començar des del principi. Avaluaren el treball de normativització en l'àmbit de la biblioteconomia descriptiva i en recomanaren l'adopció davant la manca de models arxivístics complets i estructurats capaços de descriure els arxius en la seva totalitat, llevat que es tractés de fons amb múltiples nivells. Aquest procés tingué les seves dificultats. Contràriament a l'experiència americana, on ja existia certa connexió amb el món de la biblioteconomia, les relacions entre bibliotecaris i arxivers canadencs no foren mai cordials.²¹

El grup de treball canadenc presentà la seva experiència i les seves recomanacions pel que fa a les normes de descripció en arxivística la tardor de l'any 1986, mentre que el grup americà publicà el seu treball el 1989. El grup de treball canadenc definí el treball de descripció "com una funció major del tractament de documents d'arxiu... permet la producció d'instruments de recerca de diferent tipus els quals fan possible que els administradors puguin controlar les col·leccions i els que les utilitzen i els arxivers hi puguin trobar la informació referent a les diferents matèries concretes."²²

Els arxivers canadencs lligaren la descripció més al contingut que a l'estructura. Per ells, allò important no era ni la producció ni l'estandardització dels instruments de recerca sinó la descripció d'un fons, de les seves sèries i de les subsèries. Aquest punt de vista difereix de l'experiència americana i anglesa enunciada en el *Manuel (MAD)* de Cook que aprova la estandardització dels instruments de recerca i rebutja els models bibliogràfics com a mètode de descripció d'arxius i de difusió.²³ Els americans adaptaren un punt de vista més aviat holístic i una definició detallada que subratllava la importància del procés de descripció. Les *APPM*, contràriament a les *RDDA*, donaren prioritat als instruments de recerca enfront de la classificació. Aquesta presa de posició reflecteix els seus objectius: crear instruments de recerca abans que descriure els arxius.

Les *RDDA* donaren prioritat a l'aplicació dels principis arxivístics de classificació per descriure els documents d'arxiu, principis basats en el respecte dels fons, en la provenença i en el respecte de l'ordre primitiu reflectint l'estructura administrativa de l'organisme productor.²⁴

Així, tota descripció ha de representar l'estructura del fons i això no és possible abans de la classificació. Les *RDDA* fan una distinció entre el procés de control físic i administratiu (classificació) i el de la descripció o del control intel·lectual que consisteix en la producció d'instruments de recerca apropiats. Per adaptar aquesta preferència lligada al control intel·lectual, les *RDDA* han establert les següents categories per facilitar-ne la descripció: història administrativa / nota biogràfica; històrica de la conservació, i abast i contingut.²⁵

No hi havia cap normativa quan el grup de treball canadenc publicà les seves trenta-cinc recomanacions. La primera reflectia la suposició més important del comitè, o sigui, " els arxivers canadencs descriuen i posen índexs als fons i a les col·leccions a nivell del fons o de la col·lecció, sigui quin sigui el tipus de document o de suport en el qual es conserven."²⁶ Les *RDDA* eventualment definiren, sens dubte després d'una intensa reflexió deguda a certes crítiques, el concepte de fons com un "conjunt de documents de qualsevol natura reunits automàticament i orgànicament, creats i/o acumulats i emprats per una persona física o moral o per una família en l'exercici de les seves funcions²⁷ i no mesclats amb documents d'altres dipositaris o creadors."²⁸

Del principi de respecte als fons s'extreu

"...un segon axioma segons el qual el mode de descripció dels documents d'arxiu depèn de la seva classificació. Del principi del respecte a la provenença s'extreu, d'altra banda, la noció en virtut de la qual el mode de classificació adoptat per l'arxiver depèn de la manera com el creador ha creat i/o acumulat orgànicament i espontàniament els documents per classificar. És impossible de descriure un fons abans d'haver-ne assegurat la classificació. Com que, paral·lelament, el nivell de descripció depèn dels nivells de classificació, el Grup consultatiu recomanà l'establiment de cinc nivells de classificació d'arxius, és a dir: el dipòsit, el fons, la sèrie, el dossier i el document."²⁹

"Un altre principi recomanat pels autors en matèria de descripció estipula que l'ordre de descripció ha d'anar sempre des del que és general al que és específic. Per contextualitzar una part d'un fons, cal disposar-ne obligatòriament de la descripció. És molt important que els usuaris coneguin el context en el qual han estat creats els documents que consulten. Per això els arxivers han d'exercir un control intel·lectual sobre els fons d'arxius, primerament a nivell del mateix fons, després als altres nivells de descripció. Aquesta visió és a l'inrevés de les *AACR2*."³⁰

Aquests principis han guiat el Comitè de planificació i els seus grups de treball en la redacció de les *RDDA*. Per assegurar-ne una aplicació eficaç, els arxivers han d'entendre els fonaments i les estructures comprenent la filosofia i els principis que les han inspirat. Per resumir, les *RDDA* es basen en l'estructura establerta en les *AACR2*, les prescripcions de les quals es modificaren en funció dels principis arxivístics i dirigiren la classificació i la descripció dels fons d'arxius i les seves parts.³¹ El principi de provenença com a principi fonamental facilità el procés decisiu.

Alguns teòrics criticaren aquest concepte de fons per ser massa restrictiu. Terry Cook, arxiver reconegut al Canadà, féu posar en guàrdia els seus col·legues respecte a la dificultat d'aplicar la noció de fons per, d'una banda,

"...identificar-ne el creador dins d'estructures jeràrquiques, i de l'altra, decidir la pertinença d'una sèrie a un creador i a un fons concrets. Aquests dos problemes apareixen quan s'aplica el concepte de fons als documents creats per buròcrates moderns i complexos amb nombrosos nivells administratius lligats a la vegada verticalment i horitzontal; o en el moment en què es tracta de documents electrònics creats, transformats i utilitzats de manera simultània

per dos o més creadors que no posseeixen identitats físiques significatives, ja que es tracten de manera relacional o "hiper media"... la solució es troba en la percepció del fons, no com a entitat física, sinó com a concepte abstracte o conjunt de relacions. Com saben els arxiviers que tracten els documents informàtics, la realitat sovint és lògica i funcional, però no física... el fons no és tant una entitat física com una recapitulació conceptual de descripcions d'unitats físiques a nivell de la sèrie o del nivell inferior i de descripcions de particularitats del creador o dels creadors de documents en els àmbits administratiu, històric i funcional."32

Aquest pensament es reflecteix en els escrits de Sylvain Sénechal. Segons aquest autor, "un punt de vista com aquest requereix no que se "suspengui" el respecte dels fons a les necessitats o que es "transgredeixi", sinó que es reformuli el concepte de fons i que esdevingui intel·lectual més que no pas físic dissociant-lo de la provenença". Seguint Bearman i Lytle, i invocant la realitat organitzativa actual, l'autor proposa que:

"...els arxiviers deixin de posar l'accent en l'estructura organitzativa i que percebin l'organisme com un sistema integrat d'activitats que tendeixen cap a un objectiu general, ja que l'estructura només serveix per suportar les funcions. És la memòria de les funcions, o de les activitats, el que l'arxiver ha de constituir; la de les estructures serà constituïda a través de funcions o activitats com a suport, més que no pas com a objecte. Cal doncs abandonar el concepte de fons "com a entitat orgànica i autònoma" i "conservar el concepte de principi de provenença dels documents com a element apte per mantenir les informacions lligades al context organitzatiu."33

Un altre teòric afegeix que

"...una descripció arxivística realitzada a les darreres etapes del cicle de la vida dels documents té efectes nocius per a la professió arxivística... aquesta pràctica limita la nostra capacitat de prendre la informació contextual i estructural al llarg del cicle de la vida dels sistemes de gestió de documents, els quals són essencials per a la plena comprensió dels fons de les nostres institucions. Aquesta situació ha resultat un saber incomplet que fa difícil l'avaluació i complica l'accessibilitat dels documents. Aquestes complicacions no faran més que augmentar amb el desenvolupament ràpid de la informàtica i la utilització de programaris cada cop més complexos en l'organització. Una visió metainformàtica de la descripció arxivística ajudaria a resoldre aquests problemes i a alçar el perfil dels arxiviers que serien progressivament percebuts com a gestionaris de saber preuat i responsable."34

Sent de particular importància per a aquest congrés, el grup de treball s'havia plantejat un repte important amb la descripció dels arxius no textuals. Les RDDA acordaren un especial interès per a la descripció a nivell del fons per als arxius tradicionals, és a dir textuals, però reconeixien que per a les fotografies, els mapes, els enregistraments sonors, les pel·lícules, "la descripció del document pren cada vegada més importància"35 i que el concepte de fons representa una fita major per a aquells i aquelles que en tenen cura i per als usuaris que funcionen sobretot a nivell del document. El grup de treball recomanava que un comitè s'encarregués d'elaborar normes de descripció de fotografies, dels fons i de les col·leccions de fotografies a partir del manual d'Elisabeth Betz, *Graphic Materials: Rules for Describing Original Items and Collections*, i hi aportés les modificacions necessàries.36

Per precisar encara més el repte, l'objectiu essencial de les RDDA continuava sent la creació de normes de descripció per a tots els tipus de documents d'arxiu, incloent-hi els arxius visuals que reflecteixen la naturalesa orgànica dels documents. Basant-se en els treballs de

biblioteconomia, els autors dels manuals usuals de catalogació visual tradicionalment havien lloat la descripció a nivell de l'element o del document, habitualment una sola fotografia o un sol film.

Tanmateix, s'hauria de remarcar que en el context de l'elaboració de les *RDDA* i de l'estandardització de la descripció dels documents fílmics, les institucions especialitzades en l'àmbit de l'audiovisual, com els arxius de la ràdio i de la televisió o les cinemateques, es dirigeixen cap a una descripció encara més elaborada a nivell del document, mentre que els dipòsits d'arxius importants de suports múltiples semblaven voler orientar-se cap a una descripció a nivell del fons. S'ha de constatar també que la informatització, d'una banda, estimula el treball d'estandardització dins la professió arxivística nord-americana, i d'altra banda, comporta el risc d'allunyar els "bibliotecaris" que treballen en l'àmbit audiovisual dins de serveis especialitzats dels seus col·legues que exerceixen les seves funcions a dipòsits d'arxiu de suports múltiples.³⁷ ¿Podem tenir l'esperança que els especialistes d'arxiu no textuals, malgrat les diferències institucionals, nacionals, culturals i lingüístiques, descobreixin que tenen cada vegada més coses en comú amb els arxiviers?

En la mateixa línia dels arguments precedents i en relació amb una certa tendència dels arxiviers de l'àmbit audiovisual a treballar sobretot a nivell del document, Bearman deplora el fet que els arxiviers tendeixen a descriure aquests arxius en termes de productes més que en termes d'activitats on el context de la creació i de la difusió ha de ser documentat. A més, aquesta manera de treballar a nivell del document té un efecte nociu sobre la professió arxivística i causa un enorme i potser irreversible endarreriment.³⁸

El grup de treball canadenc fou rebatejat el 1987 i prengué el nom de Comité de Planification sur les Normes de Description (Comitè de planificació de les normes de descripció) per reflectir millor el seu objectiu específic. Redactà unes normes generals aplicables al conjunt dels suports documentals a tots els nivells de descripció. El Comitè s'inspirà en les normes exposades al capítol 1 de les AACR2 (segona edició, revisada el 1988). Un cop acabades les normes generals, un grup de treball començà amb la descripció dels fons d'arxiu de suports múltiples. Aquesta aproximació produí les línies directives per a l'elaboració de les normes de descripció respecte als suports particulars a nivell del fons, de la sèrie, del dossier i del document per als documents textuals, iconogràfics, cartogràfics, arquitectònics, fílmics, sonors, informàtics i les microfítxes.³⁹ Les *RDDA* proposaren de capgirar l'enfocament utilitzat pels arxiviers formats en el context dels arxius tradicionals, els quals havien renunciat a la seva responsabilitat en benefici d'especialistes orientats més cap a mètodes de la biblioteconomia que no pas als de l'arxivística. Amb les paraules de Lambert i Therrien:

"Aquesta constatació, vàlida tant per al Canadà com per al Quebec... els primers, incòmodes per aquests "nous arxius", estan molt contents de poder esquivar les característiques particulars d'aquests documents que requereixen, entre altres coses, unes condicions de conservació diferents, per deixar la feina d'ocupar-se'n en mans d'especialistes. Els segons, incòmodes amb els mètodes i principis arxivístics, estan molt contents de poder-se aïllar en les seves especialitats i la seva especificitat protegits de certes pressions. Aquestes dues posicions d'aïllament, però, sembla que volen acostar-se sota la pressió conjugada [de les *RDDA*] i el gran esforç a favor de l'estandardització."⁴⁰

La publicació de les *RDDA* marcà certament un punt d'inflexió en l'arxivística del Quebec i del Canadà.⁴¹ A més, incitaren els arxiviers a abandonar el concepte de "record group" i de "manuscript group" a favor del concepte de "fons arxivístic", que és inherent a l'adopció de les *RDDA*. Tot i això hi ha i continuarà havent-hi un endarreriment considerable de mètodes incomplets i antiquats. Un equip d'arxiviers canadencs, responsables de l'elaboració d'un catàleg

col·lectiu de fons arxivístics, hagué de constatar l'existència de diverses col·leccions de fotografies que s'havien creat separant les fotografies del seu fons i classificant-les per temes.⁴²

Els membres del grup de treball americà (WGSAD) que es reuniren per primera vegada el 1988, tenien un cert avantatge sobre els seus col·legues del nord quan començaren els seus treballs. Els americans ja havien publicat unes línies directives i certs reglaments referents al treball de descripció. Tot i això, es feia sentir la necessitat de normalitzar les regles descriptives a escala nacional i urgia cada vegada més.⁴³ Els treballs americans subratllaven un gran nombre de variacions en la descripció i en la preparació dels instruments de recerca que hi havia a tots els nivells. La penúria pel que fa als elements d'informació feia incompreensible pels investigadors la descripció dels fons.⁴⁴

El primer objectiu del grup americà fou de concebre les eines i procediments per avaluar, adoptar i sostenir el treball de normativització en el si de la professió arxivística americana.⁴⁵ Les disset recomanacions de l'informe americà conduïren a la publicació del manual de Victoria Irons Walch, *Standards for Archival Descriptions*, publicat el 1994. Era la tercera obra d'envergadura en quinze anys, que és una producció bastant limitada. Aquest manual aportà una major contribució al treball de normativització demostrant el vincle entre la descripció de documents arxivístics i els instruments de recerca.⁴⁶ Ja era hora. Tres anys abans, un arxiver americà havia deplorat que únicament els dipòsits arxivístics més importants i amb recursos humans i financers adequats apostessin per a l'estandardització de la descripció dels documents arxivístics a nivell nacional.

Alguns dipòsits arxivístics han canviat la seva manera d'inventariar els seus arxius incorporant les *RDDA* o adaptant-les a les seves necessitats. L'experiència ha estat generalment positiva encara que alguns arxivers de bona reputació qualificaren les *Règles* com només un dels components de la descripció integral d'un programa que forma part d'un conjunt de funcions i processos del treball arxivístic.⁴⁷ Per la seva part, els arxivers americans han descrit la implantació de normes descriptives en funció de la utilització del sistema automatitzat MARC AMC.

No es pot negar que alguns arxivers s'han oposat sovint a l'elaboració i a l'aplicació de normes descriptives. Amb el temps aquesta oposició s'ha afeblit en més o menys mesura, encara que alguns especialistes de l'àmbit dels arxius electrònics han suggerit que les normes descriptives actuals no responen a les necessitats dels sistemes d'informació de base numèrica. D'altres, com Bearman, han rebutjat la noció de descripció a múltiples nivells, tal com se la defineix a les *RDDA*. Segons Bearman, les normes de descripció tenen més aviat tendència a crear productes massa estructurats que no pas a documentar la documentació, que és la tasca fonamental de la descripció.

Fins fa poc l'elaboració i la implantació de les normes descriptives al Canadà i als Estats Units avançaven en línies paral·leles però amb poques temptatives de coordinar els esforços dels dos països. A l'estiu de 1996 arxivers d'ambdós països es reuniren per intentar rectificar aquesta situació, estudiar els esforços de cadascú i examinar la feina feta a escala internacional, especialment el treball referent a la norma *ISAD(G): Norme générale et internationale de description archivistique* [Norma general i internacional de descripció arxivística; n. d. traductor], adoptada per la Comissió Ad Hoc de les normes de descripció a Stockholm el gener de 1993.⁴⁸

Hi ha dues tradicions als Estats Units: la de *records administration and management* i la d'*historical manuscripts* [administració i gestió de documents, manuscrits històrics; N. d. Traductor]. Les *RDDA* han incorporat i codificat les dues tradicions però prefereixen la primera, tant a les seves definicions com al seu enfocament de les tècniques de descripció. L'enfocament dels *historical manuscripts* correspon més aviat a les tècniques de catalogació de la biblioteconomia. Hem d'esmentar dos punts febles de les *RDDA* i de *MARC*

AMC/APPM. En primer lloc, les seves normes es basen en informacions modificades i interpretades per uns instruments de recerca sovint incoherents i poc fiables. En segon lloc, les línies directives de les *APPM* i, fins a un cert punt, també les *RDDA* estan més aviat vinculades a la tradició dels *historical manuscripts* la qual predomina en l'àmbit universitari i en biblioteconomia però és molt menys pràctic a l'àmbit públic o governamental. Com a exemple diem que els models utilitzats per les *RDDA* s'han extret gairebé exclusivament de fons privats. Els exemples d'arxius governamentals són més aviat simples, tenen una vida de curta durada i són independents. Aquesta diferència representa un problema seriós pels canadencs quan intenten definir o delimitar el concepte de fons per a aplicacions administratives complexes i per a la gestió de documents electrònics.⁴⁹ Assenyalem també que l'acceptació del concepte de fons ha estat molt controvertida durant les discussions i la redacció de la norma *ISAD(G)*, i que l'oposició fou liderada pels americans i australians. Pederson lloa més aviat les obres de Cook i de Bearman que intenten canviar el punt de vista del treball de descripció d'un producte i orientar-se cap a la documentació de processos. Per Cook, el que és important són el creador i els processos de creació més que no pas el producte acabat. Segons Bearman, els arxius són les conseqüències d'un producte i han de ser gestionats com a tals.⁵⁰

Bearman ha fet també uns advertiments respecte a la distinció que s'ha d'establir entre el treball de descripció i el de documentació. Segons Bearman, cal que l'arxiver documenti la documentació i que triï l'enfocament metainformacional (*data about data*) més que no pas limitar-se a la descripció d'arxius i surti del seu medi habitual. L'arxiver ha de documentar totes les activitats de la vida dels documents i ha d'explicar als usuaris el context de la seva creació.⁵¹

L'any 1992 Bearman ens deixà aquest anàlisi de les *RDDA* després de set anys de treball intensiu. Les *Règles*, igual que la norma *ISAD(G)* del CIA i la gran majoria de les iniciatives americanes suposen que el treball de descripció és una activitat que s'inicia un cop els documents han arribat a un dipòsit arxivístic, s'han separat dels processos de creació i gestió i s'han avaluat, triat i seleccionat. Bearman conclou que 1) el tema de la descripció ha de ser l'activitat que ha generat la documentació, els organismes i els individus que la utilitzen en el marc de les seves funcions, tot explicant com la utilitzen; 2) que el contingut del treball de documentació ha d'adequar-se a les necessitats de gestió; 3) que les necessitats dels usuaris han de ser determinants per al valor i la utilitat de la informació que hi ha en el si de "*documentation systems*" [sistemes de documentació; N. d. Traductor].⁵²

Tal com ho havíem constatat, un examen de les publicacions posa en evidència les divergències, de vegades pronunciades, entre l'enfocament canadenc i l'enfocament americà pel que fa a les normes descriptives. Els canadencs han posat l'èmfasi en la importància dels principis arxivístics i la necessitat de fixar uns estàndards rigorosos de descripció aplicats a la fi del cicle de vida dels documents. Els americans han preferit elaborar estructures flexibles al llarg de tot el cicle de vida d'un document. Els arxiviers americans han basat els seus reglaments en principis d'accés i de descripció més que no pas en els conceptes de fons i en el respecte dels fons. Han adoptat un enfocament molt pragmàtic al llarg de tots els processos basant-se sempre en estàndards ja establerts i sancionats per la seva associació. La implantació americana de normes descriptives s'ha concentrat sovint en els reptes d'automatització més que no pas en l'impacte de les funcions arxivístiques i del cicle de vida dels documents. En canvi, els arxiviers canadencs han lloat els avantatges d'un sistema descriptiu complet que inclou tota mena d'instruments de recerca. Han subratllat la importància del fons, de la necessitat de l'anàlisi a múltiples nivells i dels principis arxivístics. Aquestes diferències reflecteixen sens dubte les diferències culturals entre els dos països, a les quals cal afegir la influència quebequesa (francòfona) i el concepte d'arxius globals. Malgrat tots aquests factors hi ha

algunes semblances.

L'escena internacional s'ha fet ressó de les RDDA. Han estat estudiades i resumides amb els treballs de Cook i de Procter (*MAD*) i els de Hensen (*APPM*) amb vista a normalitzar l'àmbit de la descripció pel Comitè de les normes de descripció (Comité sur les normes de description), un treball que ha conduït a la norma *ISAD(G)*.⁵³

Al Canadà són les petites institucions d'arxiu les que han pres la iniciativa d'implantar les RDDA en els seus dipòsits a causa de la quantitat reduïda de material i de la simplicitat de l'estructura administrativa dels seus fons arxivístics. Les grans institucions, sotmeses a sistemes de decisió complexos i a anàlisis rigoroses d'implantació, han estat més lentes a l'hora d'aplicar les RDDA en el si de les seves estructures administratives.⁵⁴

Es d'esperar que els dipòsits fermament compromesos amb el concepte dels arxius globals deixaran de funcionar com mitjans de comunicació. A causa de l'enfocament generalista de les "Règles", que estableixen criteris específics per als arxius no textuals, els arxiviers al llindar del nou mil·lenni no podran rentar-se les mans en la qüestió dels arxius audiovisuals. Això tindrà l'avantatge d'assegurar un control intel·lectual rigorós i demostrarà els vincles existents entre diferents gèneres de documents en el si dels fons d'arxius.⁵⁵

L'any 1987, els autors de l'informe "L'élaboration de normes de description : appel a l'action" ("L'elaboració de normes de descripció : crida a l'acció"), redactat per encàrrec del Comitè (canadenc) de la Planificació de les Normes de Descripció, avançaren diversos arguments, encara molt pertinents, i privilegiaren mètodes de descripció uniforme. L'estandardització dels mètodes de descripció farien més eficaçes les operacions de tractament arxivístic i permetrien als arxiviers de fer un millor ús del seu temps, un factor no gaire negligible en èpoques de restriccions pressupostàries. Els arxiviers no haurien de reinventar la roda una i altra vegada, de verificar com han de procedir o de recordar-se dels precedents establerts.⁵⁶ L'adopció de normes de descripció facilitaria la formació de nous empleats. Per a una pràctica de descripció codificada és necessari el coneixement del treball de descripció i la contractació de personal qualificat.⁵⁷

La posada en pràctica de normes en la descripció de documents d'arxiu beneficiaria tant els investigadors com els arxiviers. Equipats amb tècniques descriptives codificades i coherents, els arxiviers estarien preparats per donar un millor servei als usuaris fos quina fos la institució que sigui. Una descripció normalitzada facilitaria l'accés als documents arxivats gràcies als sistemes de referència metòdica que comprenen tots els instruments de recerca : inventaris, guies o índexs. Els usuaris no haurien de familiaritzar-se amb nous procediments cada vegada que visitessin un nou dipòsit arxivístic.⁵⁸

Ja que la referència és la raó de ser de tot servei d'arxius, la preparació de normes de descripció ha de ser una prioritat de tots els dipòsits d'arxius. Les institucions poden posar a prova el seu compromís amb l'elaboració, l'aplicació i el manteniment de les normes de descripció i facilitar la participació del seu personal a cursos de formació i de reciclatge.⁵⁹

L'estandardització de les normes de descripció permetran als arxiviers de treure profit de totes les possibilitats que ofereix l'automatització. Quants de nosaltres perdem temps i els pocs recursos financers amb l'esperança de resoldre els problemes de descripció mitjançant la utilització de sistemes automatitzats? Alguns de nosaltres hem estat fins i tot disposats a sacrificar principis bàsics per conformar-se amb els programaris disponibles. Les dificultats trobades han fet conèixer l'ús de l'adagi ara familiar : *faux en entrée, faux en sortie*.⁶⁰

Amb l'arribada dels ordinadors i d'un gran nombre de programaris els arxiviers s'han apressat a procurar-se'n creient ingènuaument que aquests respondrien a totes les seves necessitats per resoldre els problemes de catalogació. Lluny de ser atribuïdes a la manca de normes de descripció, les complicacions s'han percebut generalment com simples problemes d'informatització. Les institucions han establert, cada una per la seva banda, sistemes de

referència i mètodes de descripció únics als seus dipòsits. Amb el temps els arxiviers havien de constatar que l'automatització no era una panacea. La intolerància dels sistemes automatitzats amb les petites manies i amb l'individualisme de tots i de cadascú han causat més d'un problema als arxiviers. Malauradament, han tardat temps a adonar-se compte que l'automatització tampoc era el veritable problema. Les bases de dades i les xarxes informatitzades requereixen estàndards rigurosos per a l'elaboració de sistemes coherents que assegurin l'accessibilitat i la recuperació de l'informació.

De fet, hem d'admetre que no podem precisar els tipus de programaris que s'han de menester fins que no hagi finalitzat el treball d'assegurar l'estandardització de les nostres descripcions. Tenint en compte l'evolució ràpida de la tecnologia en l'àmbit informàtic hom pot recórrer a programaris menys costosos dissenyats segons les especificacions acordades pels investigadors. Llavors l'automatització estarà al servei dels arxius i no a l'inrevés.⁶¹ Les RDDA hauran contribuït d'una manera significativa als fonaments de l'estandardització sobre els quals es bastiran les xarxes d'informació. Amb les RDDA la professió arxivística canadenca s'haurà situat a l'avantguarda de la normativització de la descripció arxivística.⁶²

A l'actualitat hi ha programes de formació en l'àmbit universitari, cursos de formació i de reciclatge per ajudar a desenvolupar i aplicar normes de descripció als serveis d'arxiu i per utilitzar correctament les línies directives i les regles d'estandardització vigents.

S'han escrit un gran nombre d'articles sobre la implantació de normes descriptives als dipòsits d'arxius. Tanmateix, han estat redactats per arxiviers implicats en el procés. Si hi ha una falta en els treballs fets al Canadà i als Estats Units aquesta és la manca de recerca sobre la implantació i la utilització de normes descriptives als dipòsit d'arxius canadencs i d'Estats Units. Als Estats Units, Avra Michelson ha investigat quaranta arxius i ha trobat una manca d'uniformitat entre les diferents institucions respecte a la descripció. A més, alguns estudis han demostrat la falta de comprensió dels usuaris pel que fa als sistemes de catalogació.⁶³

És possible, segons Dryden, que al Canadà els investigadors s'acontentin amb normes de descripció siguin quines siguin. Un únic estudi fet als arxius nacionals de Canadà (ANC) havia demostrat una satisfacció o gran satisfacció d'un 91% dels investigadors respecte als instruments de recerca existents, i un 84% havia trobat la informació que buscava fent ús dels instruments de recerca disponibles.⁶⁴ Recerques d'aquesta mena mereixen ser aprofundides. Dryden indicà que els arxiviers només tenen una comprensió rudimentària i superficial de les necessitats dels investigadors i de la manera com obtenen i utilitzen la informació que desitgen.⁶⁵ La percepció dels usuaris respecte a les normes de descripció roman desconeguda com també la seva habilitat de navegar a través d'una estructura jeràrquica i d'una descripció de fons arxivístics a diversos nivells.

Segons un estudi fet recentment al Canadà s'han de plantejar les qüestions següents: quines informacions necessita l'investigador a nivell del fons, de la sèrie, del dossier i del document? Com s'han de presentar els instruments de recerca per facilitar la feina dels investigadors? Com es presenten les descripcions amb múltiples nivells? Quines terminologies s'han d'emprar per facilitar el treball dels investigadors? Com s'ha de presentar aquesta documentació en una pàgina "web"? Què és el que l'investigador coneix, què és el que haurà de conèixer i què és el que vol conèixer? Utilitzen els investigadors estratègies de recerca? És la implantació de normes descriptives en un dipòsit arxivístic una operació rendible? Els directors i responsables necessiten saber-ho.

Els arxiviers han de saber i comprendre que diferents gèneres de descripcions tenen un impacte sobre els investigadors. Fins avui els arxiviers s'han limitat a fer suggeriments i recomanacions per crear sistemes basats en suposicions i conjectures.⁶⁶

En el seu enunciat de principis, la comissió de la CIA sobre la implantació de termes descriptius digué que la raó de ser de la normativització dels termes descriptius era identificar i

explicar el context del contingut dels documents d'arxiu per promoure la seva accessibilitat.⁶⁷ Des d'aquesta perspectiva, s'han de revisar les necessitats de la professió arxivística, tant a nivell pràctic com a nivell educatiu, a risc d'haver de reavaluar total la qüestió de les normes descriptives que poden facilitar la recerca. Ann Pederson, en el seu article provocador, *Unlocking Hidden Treasures Through Description: Comments on Archival Voyages of Discovery*, ens deixa amb aquest raonament:

“Després d'haver viscut un decenni de debats i de treball ininterromput a tres continents [els Estats Units, el Canadà i la Gran Bretanya] a propòsit dels termes de descripcions, [proposem] una pausa a fi de reflexionar sobre les nostres realitzacions i de reavaluar els nostres objectius, els nostres recursos i les nostres metodologies. Cercant la normativització ens comprometem amb una destinació predeterminada, la de revelar els tresors dels arxius fins aquí desconeguts a fi d'adaptar-los per a una utilització responsable i apropiada. Tanmateix, els nostres mètodes actuals per atendre aquesta destinació poden no ser tan sòlids com pretenem. A fi de treure el màxim profit d'aquest procés hem de ser capaços d'adaptar-nos, estant alerta al dogmatisme, i acceptar les nostres pròpies dèries.”⁶⁸

Però per alguns ja és hora de deixar la recerca i passar a l'acció!

WINNIFRED M. ARCHER – 1933-1970

12 pàgines de text. – 64 fotografies. – 3 cartes

Nota biogràfica :

Win Archer (1907-1955) nasqué a Londres, a Anglaterra. Rebé la seva formació comercial a Winnipeg i s'incorporà a la Compagnie l'agost de 1930 com a secretària de P.A. Chester del *Canadian Committee Office de Hudson's Bay House*. La senyora Archer romangué al seu servei fins que aquest es jubilà i deixà el seu càrrec de director general l'any 1959. Fou aleshores quan ella demanà la jubilació anticipada.

Abast i contingut:

Aquest fons està constituït de documents recollits per Win Archer i que tracten del personal de la *Compagnie de la Baie d'Hudson* i diversos esdeveniments organitzats per aquesta companyia, entre els quals figura la cerimònia del pagament del lloguer al sobirà, la visita reial de 1939, la visita del primer ministre Trudeau a Lower Fort Garry a l'any 1969 i el 300è aniversari de la companyia el 1970.

El fons consta de diverses col·leccions :

1. Retalls de diaris i objectes de record (E.57);
2. Fotografies : 1978/1, 1980/96, 1982/22, 1982/23, 1983/28, 1988/63;
3. Cartes : R81/48-50

Observacions:

El títol es basa en la provenença dels arxius.

La correspondència amb la companyia de treball Sadie Purves es troba a E.58/2 del fons Sadie Purves.

ARCHER WN (KE, maig 1998)

1983/28(1)

Fons WINNIFRED M. ARCHER

Personal de Hudson's Bay House i esdeveniments especials – 1939 – 1970

27 fotografies : blanc i negre : 25 cm x 20 cm (10 polzades x 8 polzades) o menys

3 negatius : blanc i negre ; 11,5 cm x 8,5 cm (4 _ polzades x 3 _ polzades) o menys

Historial de la conservació :

Les fotografies han estat cedides per Win Archer, de Brantford, Ontario. El número de registre d'entrada es el 1983/28.

Abast i contingut :

La col·lecció comprèn fotografies dels empleats i d'activitats a Hudson's Bay House, a Winnipeg, incloses les cerimònies del pagament de lloguer al sobirà el 1939 i 1970, els empleats del Canadian Committee Office, la cerimònia de comiat en honor de Murray Turner, organitzada per Frank Ryan, així com una festa d'oficina amb motiu de Nadal.

Observacions :

El títol es basa en el contingut de la col·lecció.

Vegeu la disposició. Les rúbriques entre cometes provenen dels originals. Les explicacions de l'arxiver estan entre claudàtors o es troben a continuació d'un doble punt.

Cap restricció.

Fitxes preparades :

ARCHER, WIN

HUDSON'S BAY COMPANY – EMPLEATS

VISITES – REIALESA

WINNIPEG – HUDSON'S BAY HOUSE

1983-028 setembre 1986/JHB:wg

(revisió a l'octubre 1986/JHB:wg; abril 1988/JHB;wg)

1983/28(2)

Disposició:

- 1983/28/1-11 Empleats de Hudson's Bay House
- 1983/28/1* Empleades del Canadian Committee Office a l'oficina principal; Nadal abans de 1950
(N1) 1 – 10 cm x 15 cm; 4 polz. x 6 polz. : blanc i negre – reproducció
1 – 11 cm x 7,5 cm; 4 _ polz. x 3 polz. : blanc i negre – negatiu
- 1983/28/2* Empleades del Canadian Committee Office, 3a planta, Hudson's Bay House
(N2) 1 – 10 cm x 15 cm; 4 polz. x 6 polz. : blanc i negre - reproducció
1 – 11,5 cm x 8,5 cm; 4 _ polz. x 3 _ polz. : blanc i negre – negatiu
- 1983/28/3* Empleades del Canadian Committee Office, saló de la 3a planta, Hudson's Bay House
1 – 16,5 cm x 11 cm; 6 _ polz. x 4 _ polz. : blanc i negre – fotografia
- 1983/28/4* Còctel organitzat pel senyor i per la senyora Frank Ryan en honor de Murray Turner amb motiu del seu trasllat a la botiga de venda al detall – 28 de setembre de 1941 : Drets – Mort Malcolmson, Frances Caldwell, Sadie Purves, Win Gamble, Helen Dwyer, Ross Ransby, Jimmy Simpkins, Syd Smith, Murray Turner, Babs Mc Means, Bob Guthrie, Arthur Brock, Mme Turner (Roberta). Asseguts – Frank Ryan, Bernard Halstead, Alf Cleven, Margaret Emby, Helen Hindson, Hannah Rae, Isabel Mitchell, Mme F. Ryan
1 – 10 cm x 10 cm; 4 polz. x 4 polz. : blanc i negre – fotografia
- 1983/28/5*,6* Empleades del Canadian Committee Office en un parc, 1937 – 1939
2 – 7,5 cm x 5,5 cm; 3 polz. x 2 _ polz. : blanc i negre – fotografia
- 1983/28/7*,8* Empleades del Canadian Committee Office al saló de la 3a planta o al menjador de Hudson's Bay House, 1937 – 1939
- 1983/28/9*,10* Personal de Hudson's Bay House reunit per iniciar una campanya de préstecs de la Victòria al saló de la 3a planta, novembre de 1943; (vegeu també 1984/21-8)
2 – 10cm x 7 cm; 4 polz. x 2 _ polz. : blanc i negre – fotografies
- 1983/28/11 Oficina de la taquígrafadel Canadian Committee, 1945; just abans del trasllat a una nova oficina a la part sud-est de l'edifici (identificat detalladament al dors)
1 – 25 cm x 20 cm; 10 polz. x 8 polz. : blanc i negre – fotografia
- 1983/28/12-24 La visita reial de 1939
1983/28/12-14 El rei i la reina amb motiu de la visita reial el 24 de maig de 1939
3 – mides diverses – blanc i negre – fotografies
- 1983/28/15-24 La cerimònia del pagament de lloguer al sobirà amb motiu de la visita reial el 24 de maig de 1939
10 – mides diverses – blanc i negre – fotografies

- 1983/28/25 La cerimònia del pagament de lloguer al sobirà a Lower Fort Garry el 1970
1 – 12,5 cm x 9 cm; 5 polz. x 3 _ polz. : fotografia en color
- 1983/28/26,27 Targetes postals amb fotografies aèries de Winnipeg
2 – 12,5 cm x 8 cm; 5 polz. x 3 _ polz. : blanc i negre – fotografies
- 1983/28-N1,N2 Negatius de 1983/28-1,2
1983/28-N3 Negatius de la festa de Nadal

Vegeu les fotocòpies adjuntes per a la identificació

V18 Comitè del jubileu de Saint-Boniface [imatges en moviment]
1958 – 3 bobines de pel·lícula

Història administrativa

El Comitè del jubileu de Sant-Boniface es constituí amb l'objectiu de coordinar la commemoració del 50è aniversari de la vila de Saint-Boniface. Entre els seus membres hi havia : l'alcalde Joseph Van Belleghem, president honorari, els regidors William R. Appleby i Roland Couture, vice-presidents, Lorne Thompson, tresorer, l'abat Antoine d'Eschambault, historiador, així com un comitè executiu format per vuit homes per representar el consell municipal i la comunitat en el seu conjunt.

El Comitè organitzà una setmana de celebracions que tingué lloc del 15 al 21 de juny de 1958. També s'encarregaren diverses organitzacions locals amb l'organització d'actes que es realitzaren en alguns dels dies de la setmana. La setmana començà amb oficis religiosos particulars, incloent-hi una missa pontifical celebrada a la Catedral de Saint-Boniface per Mossèn Paul Dumouchel, bisbe, i Mossèn Maurice Baudoux, arquebisbe. La resta de la setmana fou marcada per diverses festivitats (banquets, concursos, concerts a l'aire lliure, esdeveniments esportius, coronació de la reina del jubileu) i concloué el 21 de juny amb una desfilada de jubileu difosa en directe per la televisió i la ràdio de Radio Canadà. Entre els convidats especials hi havia Maurice Richard, canadencs de Montréal, president honorari dels esdeveniments esportius. (Vegeu les edicions de La Liberté del [13], [20] i 27 de juny de 1958 per a una descripció de les activitats.)

V18

Golden Jubilee [imatges en moviment]/ filmada per Yvan Lambert per al Comitè del jubileu de Saint-Boniface

Data de creació: 1958
3 bobines de pel·lícula (0:54:45) ; pel·lícula acetàtica, original, en color, muda, 16 mm

Història administrativa

La pel·lícula fou rodada per Yvan Lambert per encàrrec del Comitè del jubileu de Saint-Boniface durant els set dies de les celebracions del 15 al 21 de juny de 1958

Historial de la conservació

La pel·lícula fou confiada als Arxius provincials el 1988 pel Museu de Saint-Boniface. Còpies en cinta de video foren lliurades al Museu i a la Societat Històrica de Saint-Boniface.

Abast i contingut

La pel·lícula mostra els diferents actes festius que tingueren lloc amb motiu de la celebració del jubileu, com la missa pontifical a la catedral de Saint-Boniface, la participació de Maurice Richard en diversos actes, una recepció en honor de la gent gran de Saint-Boniface, les activitats a Happyland Park i la coronació de la Reina del jubileu. La pel·lícula mostra Lorette Bergeron i la desfilada del jubileu d'or la qual baixa per l'avinguda Taché, destacant els grups culturals així com els empresaris i les autoritats locals. Destaca per les seves preses de l'interior de la catedral de Saint-Boniface, destruïda per un incendi l'any 1968. Es tracta de l'única seqüència filmada de l'interior de l'antiga catedral que es coneix.

La pel·lícula consta de tres parts: Part 1 (FC2136), Partie 2 (FC2137) i els títols en francès (FC2138).

Estat físic

Data de la inspecció: el 22 d'octubre de 1996

FC2136

Reducció : Principi : .35	Centre : .1	Final : 0
Fixació: Tipus: Cola	Estat: Satisfactori	
Nivell d'acidesa : 0,5		
Ratllades : lleugeres i mitjanes	Brutícia : Poca	
Deterioració de la imatge :	Distorsió de la color : Descoloriment menor	
Deterioració a causa de l'emmagatzemament :	Danys per manipulació :	
Danys als extrems :	Danys per perforació :	
Danys causats per les dents :	Distorsió del so :	
Observacions:		

FC2137

Reducció: Principi : .1	Centre : .1	Final : .1
Fixació: Tipus: Cola	Estat: Satisfactori	
Nivell d'acidesa : 0		
Ratllades : lleugeres i mitjanes	Brutícia : Poca	
Deterioració de l'imatge :	Distorsió del color : descoloriment menor	
Deterioració a causa de l'emmagatzemament:	Danys per manipulació :	
Danys als extrems :	Danys per perforació :	
Danys causats per les dents :	Distorsió del so :	
Observacions:		

FC2138

Reducció : Principi : .35	Final : .25
Fixació: Tipus: Cola	Estat: de satisfactori a bo
Nivell d'acidesa : 0,5	
Ratllades : lleugeres i mitjanes	Brutícia : entre lleu i mitjana
Deterioració de l'imatge :	Distorsió del color :
Deterioració a causa de l'emmagatzemament :	Danys per manipulació :

Danys als extrems :

Danys causats per les dents :

Observacions:

Danys per perforació :

Distorsió del so :

Restriccions

Les reproduccions són subjectes a les lleis canadenques en matèria de drets d'autor i a l'autorització dels detentors d'aquests drets

FC2136-FC2138

M9 (copiada en cinta de video el març 1988)

1988-201

Març 1997
Kathleen Epp

V18 Festa del cinquantè aniversari

Fitxa de rodatge

- 00:00 Coberta del llibre titulat: Ville Cathédrale de Saint-Boniface – St. Boniface: The Cathedral City
- 00:06 Títol: "The City of St. Boniface presents Golden Jubilee. A Picture Story of Seven Days of Celebration – Marking the 59th Year of St. Boniface as a City"
- 00:20 Títol: "Produced by Yvan Lambert for the St. Boniface Jubilee Committee"
- 00:27 Vista de l'Hospital de Sant-Boniface des de l'altra banda del riu Rouge
- 00:36 Vista de l'Hospital de Saint-Boniface, de l'Hospital Taché, del Col·legi de Saint-Boniface, de la Maison Provinciale des Soeurs Grises i cotxes que travessen el pont Norwood
- 00:44 Vista del pont ferroviari; panoràmica en direcció al pont Norwood
- 00:56 Monument La Vérendrye
- 01:02 Monument Taché – Centenari dels Oblats a l'Oest
- 01:25 Parc La Vérendrye i la cúpula de l'Hospital Taché (hospital geriàtric)
- 01:34 Vista de l'Hospital de Saint-Boniface des del parc Provencher
- 01:43 Maison Provinciale des Soeurs Grises i convent (ara el Museu de Saint-Boniface)
- 01:46 Una parella de persones grans passegen davant el convent
- 01:56 Convent de les *Soeurs Grises*
- 01:58 Casa de l'arquebisbe de Saint-Boniface
- 02:06 Seminari
- 02:11 Residència de les *Petites Soeurs de la Sainte-Famille*

BIBLIOGRAFIA

Archives nationales du Canada / National Archives of Canada, *La gestion des documents audiovisuels dans l'administration fédérale / Managing Audio-visual Records in the Government of Canada*, Ottawa, Archives nationales du Canada, 1996, 30 p.

Bearman, David, *Documenting Documentation*, *Archivaria*, Vol. 34, estiu 1992, pp. 33-49.

Bearman, David i Wendy Duff, *Grounding Archival description in the Functional Requirements for Evidence*, *Archivaria*, Vol. 41, primavera 1996, pp. 275-281.

Bearman, David. A. i Richard Lytle, *The Power of the Principle of Provenance*, *Archivaria*, No 21, hivern 1985-1986, pp. 14-27.

Betz, Elisabeth W, comp, . *Graphic Materials: Rules for Describing Original Items and Historical collections (GIHC)*, Washington, D.C., Library of Congress, 1982, 155 p.

Black, Elizabeth, *Le contrôle d'autorité : un manuel destiné aux archivistes / Authority Control: A Manual for Archivists*, Ottawa, Bureau canadien des archivistes, 1991.

Bureau canadien des archivistes, Comité de planification sur les normes de description, *Règles pour la description des documents d'archives*, Ottawa, Bureau canadien des archivistes, 1990-1996.

Bureau canadien des archivistes, Groupe de travail sur les normes de description en archivistique, *Les normes de description en archivistique : une nécessité. Rapport et recommandations du Groupe de travail sur les normes de description en archivistique*, Ottawa, Bureau canadien des archivistes, 1986, 203 p.

Bureau canadien des archivistes, Comité de planification sur les normes de description, *L'indexation par sujet : Rapport du Groupe de travail sur l'indexation par sujet*, Ottawa, Bureau canadien des archivistes, 1992, 154 p.

Cardinal, L., Victorin Chabot, J. Ducharmes, G. Janson et G. Lapointe, *Les instruments de recherche pour les archives*, La Pocatière, Québec, Documentor inc., 1984, 123 p.

Castonguay, Denis, *Le format MARC et ses implications pour les archives*, *Archives*, Vol. 26, No 1 & 2, pp. 163-171.

Ces documents qui bougent et qui parlent : les archives audiovisuelles à l'âge de l'information. Colloque organisé pour le Conseil International des Archives par les Archives Nationales du Canada, 30 avril -3 mai, 1990 / Documents That Move and Speak: Audiovisual Archives in the New Information Age. Proceedings of a symposium organized for the International Council of Archives by the National Archives of Canada, April 30, 1990 - May 3, 1990, New York, K. G. Saur, 1992, 318 p.

Conseil international des archives, *ISAD(G): Norme générale et internationale de description archivistique*, adoptée par la Commission Ad Hoc sur les normes de description, Stockholm, Suède, 21-23 janvier 1993 (versió final adoptada pel CIA), Ottawa, 1994, 23p.

Consultative Group on Canadian Archives / Groupe consultatif sur les archives canadiennes, *Canadian Archives. Les archives canadiennes*, Ottawa, Social Sciences and Humanities Research Council of Canada / Conseil de recherche en sciences humaines du Canada, 1979, 140p.

Cook, Terry, ed., *Archival Citations / Références aux documents d=archives*. Ottawa, Canada, Public Archives / Archives publiques: 1983, 28 p.

Cook, Michael, *MAD2: Reassessing the Experience*, *Archivaria*, Vol. 35, ??1993, pp. 15-23.

Cook, Michael, *Descriptive Standards: The Struggle Towards the Light*, *Archivaria*, Vol. 34, été 1992, pp. 50-60.

Cook, Michael, *The British Move Toward Standards of Archival Description: The Mad Standard*, *American Archivist*, Vol 53, No??, estiu 1990, pp. 130-138.

Cook, Michael i Margaret Proctor : *Manual of Archival Description*, 2e éd., Hants, England, Gower Publishing Company Limited, 1989, 291p.

Cook Michael et Margaret Proctor, *Mad User Guide. How to Set About Listing Archives : A Short Explanatory guide to the Rules and Recommendations of the Manual of Archival Description*. England, Gower Publishing Company Limited, 1989, 55p.

Cook, Terry, *The Concept of the Archival Fonds in the Post-Custodial Era: Theory, Problems and Solutions*, *Archivaria*, Vol. 35, primavera 1993, pp. 24-37.

Couture, Carole i Jean-Yves Rousseau, *Les archives au XXe siècle*, Montréal, Université de Montréal, 1982, 491 p.

Dryden, Jean et Kent M. Haworth, *L=élaboration de normes de description : appel à l=action / Developing Descriptive Standards: A Call to Action*, Ottawa, Bureau canadien des archives, 1987, 15 p.

Dryden, Jean E., *Dancing the Continental: Archival Descriptive Standards in Canada*, *American Archivist*, Vol 53, No??, hivern 1990, pp.106-108.

Duff, Wendy M, *Discovering Common Missions or Diverging Goals: The State of Archival Descriptive Standards in Canada and the United States*, [Toronto, 1998].

Duff, Wendy et Penka Stoyanova, *Transforming the Crazy Quilt: Archival Displays from a Users= Point of View*, [Toronto, 1988]

Dryden, Jean, *You don=t Need Ruby Slippers*, *Archivaria*, Vol. 35, primavera 1993, pp. 7-14.

Duff, Wendy, *Will Metadata Replace Archival Description: A Commentary*, *Archivaria*, Vol. 39, primavera 1995, pp. 33-38.

Duranti, Luciana, *Origin and Development of the Concept of Archival Description*, *Archivaria*, Vol.35, primavera 1993, pp. 47-54.

Eastwood, Terry, éd., *The Archival Fonds: from Theory to Practice / Le fonds d=archives: de la théorie à la pratique. Planning Committee on descriptive Standards / Comité de planification sur les normes de description*, Bureau of Canadian Archivists / Bureau canadien des archives, 1992, 225 p.

Gagnon-Arguin, Louise, *Une introduction au contrôle d=autorité pour le traitement des noms propres en archivistique / An introduction to Authority Control for Archivists*, Ottawa, Bureau canadien des archivistes, 1992, 30 p.

Gorman, Michael i Paul W. Winkler, ed., *Anglo-American Cataloguing Rules*, 2a ed., Ottawa, Canadian Library Association, 1988.

Haworth, Kent. M, *The Voyage of RAD: From the Old World to the New*, *Archivaria*, Vol. 35, primavera 1993, pp. 55-63.

Henson, Steven L., *The Use of Standards in the Application of the AMC Format*, *American Archivist*, Vol. 49, No 1, estiu 1986, pp.31-40.

Hensen, Steven L., *The First Shall Be First: APPM and Its Impact on American Archival Description*, *Archivaria*, Vol. 35, primavera 1993, pp. 64-70.

Hensen, S.L., comp., *Archives, personal papers, and manuscripts: A cataloguing manual for archival repositories, historical societies, and manuscript libraries*, Washington, D.C., Library of Congress, 1983, 51 p.

Hives, Christopher i Blair Taylor, *Using Descriptive Standards as a Basis for Cooperation: The British Columbia Archival Union List Project*, *Archivaria*, Vol. 35, primavera 1993, pp. 71-85.

Isaac, Glen, i Derek Reimer, *Right from the Start: Developing Predescriptive Standards at the British Columbia Archives and Record Services*, *Archivaria*, Vol. 35, primavera 1993, pp. 86-98.

Kooyman, Susan M., *RAD and the Researcher*, *Archivaria*, Vol. 37, primavera 1994, pp. 105-110.

Lemieux, Victoria. *RADical Surgery: a Case in Using RAD to Produce a Thematic Guide*. *Archivaria*, Vol. 39, primavera 1995, pp. 51-69.

Matters, Marion, *Reconciling Sibling Rivalry in the AACR2 AFamily@: The Potential for Agreement on Rules for Archival Description of All Types of Materials*, *American Archivist*, Vol. 53, Núm.?, hivern 1990, pp. 76-93.

MacNeil, Heather, *Archival Theory and Practice: Between Two Paradigms*, *Archivaria*, Vol. 37, primavera 1994, pp. 6-20.

MacNeil, Heather. *Metadata Strategies and Archival Description: Comparing Apples to Oranges*. *Archivaria*, Vol. 39, primavera 1995, pp. 22-32.

Pagé, Lucie, Michel Lalonde et Danielle Raymond, *L=application des RDDA au Centre de civilisation canadienne-française de l=Université d=Ottawa : l=expérience du Guide des archives conservées au CRCCF*, 3e. edició, *Archives*, Vol. 28, No 2, 1996-1997, pp. 21-51.

Pederson, Ann, *Unlocking Hidden Treasures Through Description: Comments on Archival Voyages of Discovery*, *Archivaria*, Vol. 37, primavera 1994, pp. 47-63.

Ritzenthaler, Mary Lynn, Gerald G. Munoff i Margery S. Long. *Archives & Manuscripts: Administration of Photographic Records. SAA Basic Manual Series*, Chicago, Society of American Archivists, 1984, 173 p.

Robert, Mario, *Les RDDA et l'élaboration du Guide des archives de la Ville de Montréal*, *Archives*, Vol. 26, No 3, hivern 1995, pp. 57-61.

Roe, Kathleen D., *From Archival Gothic to Marc Modern: Building Common Data Structures*, *American Archivist*, Vol. 53 No??, hivern 1990, pp. 56-66.

Sahli, Nancy, *Finding Aids: A Multi-Media, Systems, Perspective*, *The American Archivist*, Vol. 44, núm. 1 (hivern 1981), pp. 15-20.

Saskatchewan Coucil of Archives, *Basic RAD*, 1997, <http://www.usak.ca/archives/rad/rad-toc.html>

Stibbe, Hugo. *Implementing the Concept of Fonds: Primary Access Point, Multilevel Description and Authority Control*, *Archivaria*, Vol. 34, estiu 1992, pp. 109-137.

Stibbe, Hugo. *Archival Descriptive Standards and the Archival Community: A Retrospective, 1996*, *Archivaria*, Vol. 41, primavera 1996, pp. 259-273.

Wallace David A., *Managing the Present: Metadata as Archival Description@*, *Archivaria*, Vol. 39, primavera 1995, pp.11-21.

Walne, Peter, éd., et Frank B. Evans, François-J. Himly et Peter Walne, comp., *Dictionary of Archival Terminology / Dictionnaire de terminologie archivistique. English and French with Equivalents in Dutch, German, Italian, Russian and Spanish*. Paris, K.G. Saur, 1984, 226 p.

White-Hensen, Wendy, comp., *Archival Moving Image Materials: A Cataloguing Manual (AMIM)*, Washington, D.C., Library of Congress, 1984.

Zeleny, Dan, *Linchpin Imperill: The Functional Interpretation of Series and the Principle of Respect des Fonds*, *Archivaria*, Vol. 42, automne 1996, pp. 126-136.

C:\WINDOWS\ESCRIT~1\MYTHES4.WPD (19 d'agost 1998)

NOTES

- 1 Lucianna Duranti, *Origin and Development of the Concept of Archival Description*, *Archivaria*, 35 (primavera 1993): 47 et David.A Wallace, *Managing the Present: Metadata as Archival Descriptions*, 39 (primavera 1995): 15
- 2 Bureau Canadien des Archives (BCA) *Les Normes de description en archivistique: une nécessité. Rapport et recommandations du groupe de travail canadien sur les normes de description en archivistique*, Ottawa 1996: 1
- 3 David Bearman, *Documenting documentation*, *Archivaria* 34 (estiu 1992): 36
- 4 Machine Readable Cataloguing (Catalogue lisible en machine) Archives & Manuscripts Control
- 5 Steven, L. Henson, comp. *Archives, Personal Papers, and Manuscripts: a cataloguing manual for archival repositories, historical societies, and manuscript libraries*, (Washington, D.C. Library of Congress, 1983): 51p
- 6 David Bearman, *Documenting documentation*, 36
- 7 Heather MacNeil, *Meta Data Strategies and Archival Description: Comparing Apples to Oranges*, *Archivaria*, 39 (primavera 1995): 26
- 8 Frederic M. Miller, *Arranging and Describing Archives and manuscripts*, Chicago, Society of American Archivists, 1990, 131p.
- 9 Lucianna Duranti, op. cit., 47-48
- 10 Com a resum de la literatura americana sobre la matèria, vegeu Kathleen D.Roe, *From Archival Gothic to MARC Modern; Building Common Data Structures*, *American Archivist*, 53 (hivern 1990): 56; i Nancy Sahli, *Finding Aids: A Multi-Media, Systems Perspective*, *The American Archivist*, 44,1 (hivern 1981): 15,18
- 11 Wendy M. Duff, *Discovering Common Missions or Diverging Goals: Archival Descriptive Standards in Canada and the United States*, (Toronto, 1988): 13. Els treballs de descripció portats a terme per Steven Hensen als Estats Units.
- 12 BCA, *Règles pour la description des documents d'archives (RDDA)*, (Ottawa, 1990): XII
- 13 Vegeu Michael Cook, *The British Move Toward Standards of Archival Description: The MAD standard*, *American archivist*, 53 (hivern 1990). 30.
- 14 BCA, *RDDA*, XI
- 15 BCA, *RDDA*, XII
- 16 Wendy M. Duff, *Discovering Common Missions and Diverging Goals*, 3
- 17 Ann Pederson, *Unlocking Hidden Treasures Through Description: Comments on Archival Voyages of Discovery*, *Archivaria*, 37 (primavera 1994): 50
- 18 BCA, *RDDA*, 150
- 19 Marion Matters, *Reconciling Sibling Rivalry in the AACR2 "Family": The Potential for Agreement on Rules for Archival Description of all Types of Materials*, *American Archivist*, 53 (hivern 1990): 79
- 20 Stephen L. Hensen, *The First Shall Be First: APPM and Its Impact on American Archival Description*, *Archivaria*, 35 (primavera 1993): 69 et Ann Pederson, op.cit., 50
- 21 Per un històric de les RDDA, vegeu Kent.M.Haworth, *The Voyage of RAD: From the Old World to the New*, dins *Archivaria*, 36 (tardor 1993): 51. La gènesi de les RDDA ha estat ben documentada per Hugo L.P. Stibbe, *Archival Descriptive Standards and the Archival Community; a Retrospective*, 1996, 41 (primavera 1996): 256-274.

- 22 BCA, *Les normes de description en archivistique: une nécessité*, 10
- 23 Michael Cook, *description Standards: The Struggle Towards the Light*, *Archivaria*, 34 (estiu 1992): 56
- 24 Heather McNeil, *Archival Theory and Practice: Between Two Paradigms*, *Archivaria*, 37 (estiu 1994): 8
- 25 Vegeu ANNEX A.
- 26 BCA, *Les normes de description en archivistique: une nécessité*, 111.
- 27 BCA, *RDDA, Glossari, D-4*
- 28 BCA, *RDDA, XIV*
- 29 *Ibid*, XV
- 30 *Ibid*, XVII
- 31 *Ibid*, XV
- 32 Terry Cook, *The Concept of the Archival Fonds: Theory, Description, and Provenance in the Post-Cutodial Era*, dins Terry Eastwood, *Le fonds d'archives: de la th'eorie à la pratique / The Archival Fonds: From Theory to Practice*, (Ottawa 1992): 33-34.
- 33 James Lambert el Jean-Pierre Therrien, *Le principe du respect des fonds: una síntesi d'opinions i pràctiques quebequeses*, dins Terry Eastwood, *op.cit.* 134
- 34 David A. Wallace, *Managing the present: Metadata as Archival Description*, *Archivaria*, 39 (estiu 1995): 11
- 35 BCA, *Les normes de descripció en arxivística: una necessitat*, 8
- 36 *ibid*, 114
- 37 Derek Reimer, *The Development of Descriptive Standards in Canda, Archives nationales du Canada, Ces documents qui bougent et qui parlent: les archives audiovisuelles à l'age de l'information / Documents that Move and Speak: Audiovisual Archives in the New Information Age* (New York, K.G. Saur, 1992): p. 128
- 38 David. A. Wallace, *op.cit.*, p. 11
- 39 BCA, *RDDA*, xiii
- 40 James Lambert i Jean-Pierre Therrien, *Le principe du respect des fonds: une synthèse des opinions et des pratiques québécoises*, dins Terry Eastwood, *op. cit.*, pp. 108-109
- 41 Mario Robert, *Les RDDA et l'élaboration du Guide des archives de la Ville de Montréal: Note et bilan d'expérience*, dins *Archives*, 26, 3 (1995): p. 59
- 42 Christopher Hives i Blair Taylor, *Using Descriptive Standards as a Basis for Cooperation: the British Columbia Archival Union List Project*, *Archivaria*, 35 (estiu 1993): p. 74
- 43 El mateix any, els Arxius Nacionals del Canadà (ACN), en associació amb el Consell Internacional d'Arxius (CIA), organitzaren una trobada d'experts sobre l'estandardització dels documents arxivístics. Hi assistiren representants de la Gran Bretanya, del Canadà, de la Xina, de França, d'Alemanya, del Consell Internacional d'Arxius, de la Federació Internacional de Biblioteques (IFLA), d'Itàlia, de Mèxic, dels Països Baixos, de Senegal, de Suïssa, dels Estats Units i del CIA.
- 44 Kathleen D. Roe, *op. cit.*, p. 57
- 45 Wendy M. Duff, *Discovering Common Missions or Diverging Goals*, p. 4

46 Michael Cook, *Reviews, American Archivist*, 58, 3 (estiu 1995): p. 355

47 Wendy M. Duff, *Discovering Common Missions or Diverging Goals*, p. 8

48 A la seva publicació, els arxivers canadencs precisaren des del principi que "la norma *ISAD(G)* no ...aniria en contra del treball de la *RDDA*. Al contrari, la pràctica totalitat del seu contingut ha estat previst en les normes canadenques per a la descripció de documents arxivístics. El document, clar i concís (totes les informacions estan resumides en només divuit pàgines), consta de les parts següents: un pròleg amb una introducció i un glossari; les descripcions a múltiples nivells; els elements descriptius i un apèndix. Segons l'autor de l'informe, seria perillós d'encetar un exercici sistemàtic de comparació de les normes *ISAD(G)* i *RDDA*. Tanmateix, és deplorable que al document no s'hagi integrat cap exemple complet de descripció segons els nivells (per cert, igual que en les *RDDA*). Malgrat això, en el seu conjunt, la norma respon de manera molt satisfactòria als seus objectius d'afavorir la compatibilitat de les descripcions, la recerca i l'intercanvi d'informació sobre els arxius... La classificació dels elements en sis grans àmbits és interessant i afavoreix una interpretació clara de les informacions... De fet, tot i la presentació de la norma internacional sembla més senzilla i accessible a primera vista, no oblidem que les normes canadenques són molt més completes i detallades." [André Garreau, *Compte rendu, Archives*, 26,3, (hivern 1995): pp. 78-79. Els *ISAD(G)* també han rebut crítiques per haver limitat la seva descripció a les descripcions de documents sense descriure els que han generat aquests documents. El CDS (Comitè de les normes de descripció) ha rectificat aquesta situació i s'ha ocupat del poc conegut tema del control d'autoritat per als noms dels creadors.

49 Ann Pederson, *op. cit.*, p. 51

50 *Idem*

51 David Bearman, *Documenting Documentation*, pp. 33-35

52 *Ibid.*, pp. 46-47

53 Hugo L. P. Stibbe, *op. cit.*, p. 269

54 Jean A. Dryden, *You Don't Need Ruby Slippers*, *Archivaria*, 35, (primavera 1993): p. 9

55 *Ibid.*, p. 10

56 Jean A. Dryden i Kent m. Haworth, *L'élaboration de normes de description: appel à l'action. Rapport rédigé à l'intention du Comité de planification sur les normes de description*, BCA (Ottawa): p. 18

57 *Ibid.*, p. 2, i Kathleen D. Roe, *op. cit.*, p. 57

58 Jean A. Dryden i Kent M. Haworth, *op. cit.*, pp. 2-3

59 *Ibid.*, p. 13

60 *Vid.* Denis Castonguay, *Le format MARC et ses implications pour les archives*, *Archives*, 26, 1 & 2 (estiu-tardor 1994): p. 163

61 *Ibid.*, p. 4 et Kathleen D. Roe, *op. cit.*, p. 58

62 *Ibid.*, p. 5

63 Wendy M. Duff, *Discovering Common Missions or Diverging Goals*, p. 11

64 Jean Dryden, *You Don't Need Ruby Slippers*, p. 10

65 Wendy M. Duff, *Discovering Common Missions or Diverging Goals*, p. 16

66 Wendy M. Duff, *Will Metadata Replace Archival Description: A Commentary*, *Archivaria*, 39 (primavera 1995): p. 36. Per una excepció notable vegeu: Victoria Lemieux, *RADical Surgery: A Case Study in Using RAD to*

Produce a Thematic Guide, *Archivaria*, 39 (primavera 1995): pp. 51-69. L'autora subratlla la necessitat d'adaptar les *RDDA* a les necessitats dels genealogistes.

67 Susan M. Kooyman, *RAD and the Researcher*, *Archivaria*, 37 (primavera 1994): p. 104

68 Ann Pederson, *Unlocking Hidden Treasures Through Description: Comments on Archival Voyages of Discovery*

RESUMEN

La clasificación y la descripción de los documentos de archivos tienen una importancia primordial en los trabajos de la archivística. Algunos incluso dirían que constituyen la piedra angular de esta disciplina. Las primeras reglas para la catalogación de los manuscritos en Estados Unidos fueron redactadas en 1888. El propio término "catalogación" quedó sin definición hasta los años setenta, cuando únicamente se llevaba a cabo la producción de inventarios sin realizarse al mismo tiempo una reflexión profunda sobre el trabajo de descripción. A principios de los ochenta, aparece el concepto de descripción, que evolucionaría desde un punto de vista conectado a la producción de instrumentos de búsqueda para desembocar en un proceso más amplio caracterizado por un impresionante conjunto de actividades.

Archivistas de ambos lados de la frontera formaron grupos de trabajo autónomos para establecer la estructura intelectual de las normas de descripción. El desarrollo y la accesibilidad creciente de las bases de datos, asociadas al despliegue de redes informatizadas y a las posibilidades de intercambios de información a escala interinstitucional que ofrecía esta tecnología, orientaron los esfuerzos de la profesión archivística norteamericana hacia el trabajo de descripción. Habrá que esperar hasta finales de los años ochenta para que vea la luz un trabajo de reflexión sobre el tema del principio de descripción. En un primer momento, la normalización de la descripción de los documentos de archivos iba a ser eclipsada por la tecnología de la informática. Pero utilizando las bases de datos y las redes informatizadas, los archivistas se dieron cuenta de la falta de uniformidad de su trabajo de descripción y de la necesidad imperiosa de racionalizar sus instrumentos de investigación. Sus progresos se iban a ver impulsados también por dos objetivos: el de facilitar el acceso de los archivos a los investigadores y el de describir todos los soportes de información tanto de los documentos textuales, fotográficos, cartográficos, visuales o sonoros, como de los públicos o privados.

Los archivistas canadienses y americanos han perseguido ciertos objetivos comunes en cuanto a la descripción bibliográfica, a pesar de lo cual adoptarían enfoques bastante diferentes y desarrollarían normas de descripción divergentes.

Los canadienses se centraron en la importancia de los principios archivísticos y en la necesidad de desarrollar una serie de estándares de descripción rigurosos puestos en marcha al finalizar el ciclo de la vida de los documentos de archivo. Los americanos, por su parte, prefirieron implantar estructuras flexibles a lo largo de todo el ciclo de la vida de un documento. Basaron sus sistemas de trabajo sobre los principios de acceso y de descripción, más que sobre los conceptos de fondo y sobre el respeto de los fondos. A lo largo de todo el proceso, los americanos hicieron uso de un enfoque muy pragmático y se basaron en todo momento en estándares ya establecidos y aceptados por su asociación. La implantación americana de las normas de descripción se concentra a menudo en retos de automatización más que en el impacto de las funciones archivísticas y del ciclo de la vida de los documentos de archivo. Por su parte, los archivistas canadienses han elogiado las ventajas de un sistema descriptivo completo que incluye toda clase de instrumentos de búsqueda; además, han subrayado la importancia del fondo, de la necesidad del análisis a varios niveles y de los principios de la archivística.

Estas variantes reflejan sin duda las diferencias culturales entre los dos países. Y a esto se añaden la influencia francófona de Quebec y el concepto de los archivos globales. Pero a pesar de todas estas diferencias, se dan también algunos aspectos en común.

Si existe un punto débil en el seno de los trabajos emprendidos en Canadá y Estados Unidos es la falta de investigación sobre la implantación y la utilización de las normas descriptivas en los depósitos de archivos. Diversos estudios han demostrado una falta de comprensión por parte de los usuarios en lo que se refiere a los sistemas de catalogación.

RÉSUMÉ

Le classement et la description des documents d'archives ont une importance primordiale dans les travaux archivistiques. Certains iront jusqu'à dire qu'ils constituent la pierre angulaire. Les premières règles pour le catalogage de manuscrits aux États-Unis ont été rédigées en 1888. Le terme lui-même est resté sans définition jusqu'aux années 1970. On se limitait à la production d'inventaires sans faire de profonde réflexion sur le travail de description. Au début des années 1980, le concept de description apparaît, évoluant d'un point de vue relié à la production d'instruments de recherche pour aboutir à un processus beaucoup élargi caractérisé par un impressionnant ensemble d'activités.

Des archivistes des deux côtés de la frontière formèrent des groupes de travail autonomes pour établir la structure intellectuelle des normes de description. Le développement et l'accessibilité croissante des bases de données, associés au déploiement de réseaux informatisés et aux possibilités d'échanges d'information à l'échelle interinstitutionnelle qu'offrait cette technologie, orientèrent l'énergie de la profession archivistique nord-américaine vers le travail de description. Il faudra attendre vers la fin des années 1980 pour voir un travail de réflexion au sujet

du principe de description. Au début, la normalisation de la description des documents d'archives allait être éclipsée par la technologie de l'informatique. C'est en utilisant les bases de données et les réseaux informatisés que les archivistes se sont rendu compte du manque d'uniformité de leur travail de description et d'un besoin pressant de normaliser leurs instruments de recherche. Leur cheminement allait aussi être poussé par deux objectifs: celui de faciliter l'accès des archives aux chercheurs; et celui de décrire tous les supports d'information, que ce soit des documents textuels, photographiques, cartographiques, visuels ou sonores, publics ou privés.

Les archivistes canadiens et américains ont poursuivi certains objectifs communs au niveau de la description bibliographique. Néanmoins, ils s'engagèrent dans des approches assez différentes et développèrent des normes de description divergentes.

Les Canadiens ont fait le point sur l'importance des principes archivistiques et le besoin de développer des standards de description rigoureux mis en place à la fin du cycle de la vie des documents d'archives. Les Américains ont préféré mettre sur pied des structures flexibles tout au long du cycle de vie d'un document. Ils ont basé leurs règlements sur des principes d'accès et de description plutôt que sur les concepts de fonds et sur le respect des fonds. Ils adoptèrent une approche très pragmatique tout au long du processus en se basant toujours sur des standards déjà établis et sanctionnés par leur association. L'implantation américaine des normes de description s'est souvent concentrée sur des défis d'automatisation plutôt que sur l'impact des fonctions archivistiques et du cycle de la vie des documents d'archives. Par compte, les archivistes canadiens ont loué les avantages d'un système descriptif complet qui inclut tout genre d'instruments de recherche. Ils ont souligné l'importance du fonds, du besoin de l'analyse à plusieurs niveaux et des principes archivistiques. Ces variantes reflètent sans doute les différences culturelles entre les deux pays. À ceci s'ajoute l'influence québécoise francophone et le concept des archives globales. En dépit de toutes ces variables, il existe certaines ressemblances.

S'il existe une faille au sein des travaux entrepris au Canada et aux États-Unis, c'est le manque de recherche sur l'implantation et l'utilisation des normes descriptives dans les dépôts d'archives. Des études ont démontré un manque de compréhension de la part des utilisateurs à l'égard des systèmes de catalogage.

SUMMARY

The classification and description of archive documents are of paramount importance in filing tasks, and some would go as far as to say that they form the keystone. The first rules for the cataloguing of manuscripts in the U.S.A. were drafted in 1888. The term itself remained undefined until the 1970's: inventories were produced without profound reflection on the task of description. In the early 1980's, the concept of description appeared, evolving from a point of view linked to the production of search tools to culminate in a greatly broadened process characterised by a striking multiplicity of activities.

Archivists from both sides of the border formed autonomous working groups to establish the intellectual structure of the standards of description. The development and the growing accessibility of the databases, associated with the deployment of computerised networks and the possibilities of exchanges of information on an institutional scale offered by this technology, oriented the energy of the North American archivist profession towards the work of description. It was necessary to wait until the end of the 1980's to see a work of reflection on the subject of the principle of description. At the beginning, the standardisation of the description of archive documents was going to be eclipsed by information technology: it was through using these databases and computerised networks that the archivists became aware of the lack of uniformity of their description work and of a pressing need to standardise their search tools. Their progress was to be driven by two objectives: one, to facilitate researchers' access to archives, and two, to describe all of the information supports, whether these be of textual, photographic, cartographic, visual or sound documents, public or private.

The Canadian and American archivists pursued certain common objectives at the level of bibliographical description. However, they adopted quite different approaches and developed divergent standards of description.

The Canadians focussed on the importance of archivist principles and the need to develop rigorous standards of description implanted at the end of the life cycle of the archive documents. The Americans preferred to erect flexible structures throughout the life cycle of a document. They based their rules on principles of access and description rather than on concepts of the collection and the respect for the collections. They adopted a very pragmatic approach throughout the process, basing themselves always on standards already established and endorsed by their association. The American implantation of the standards of description is often concentrated on the challenges of automation rather than on the impact of the archivist functions and of the life cycle of the archive documents. In contrast, the Canadian archivists praised the advantages of a complete descriptive system including all types of search tools. They emphasised the importance of the collection, of the need for analysis at various levels, and of archivist principles. These variants doubtlessly reflect the cultural differences between the two countries. To this is added the francophone influence of Quebec and the concept of global archives. In spite of all of these variables, there exist certain resemblances.

If there is a weakness at the heart of the tasks performed in Canada and the U.S., it is the lack of research into the implantation and use of the descriptive standards in the archive deposits. Studies have demonstrated a lack of comprehension on the part of the users regarding the cataloguing systems.